

‘Als ik uit het raam keek, zag ik de veranderingen’

Maggie Lamping-Goos vertrekt als voorzitter RvT Pharos

Tinus Heijmans

Vele jaren was Maggie Lamping-Goos voorzitter van de Raad van Toezicht van Pharos. Nu zij afscheid heeft genomen, blikt zij terug op de ontwikkelingen in de gezondheidszorg voor vluchtelingen, asielzoekers en illegalen.

Maggie Lamping-Goos maakte de veranderingen in de vluchtelingenpopulatie in de jaren negentig op een bijzondere manier mee. Ze woont vlakbij het asielzoekerscentrum in Schalkhaar bij Deventer en de weg voor haar huis langs is de route die de bewoners van het asielzoekerscentrum moeten nemen om naar Schalkhaar of Deventer te gaan. ‘Ik zag de veranderingen in de groep mensen die asiel zochten in Nederland, hoe er steeds meer asielzoekers uit Afrika kwamen. Het aantal gesluierde vrouwen nam toe en vervolgens weer af. Het is tamelijk bijzonder als je dat zo vanuit je stoel kunt zien.’ Het azc in Schalkhaar is gevestigd in een voormalige kazerne. De caravans die er jarenlang stonden, zijn inmiddels verdwenen, alleen het kazernegebouw staat er nog.

Toen Maggie Lamping-Goos nog Geneeskundig Hoofdinspecteur voor de Geestelijke Volksgezondheid was, zag ze van een afstand Pharos in 1992 veranderen van een onderdeel van het ministerie van VWC (de voorloper van VWS) in een zelfstandige organisatie. Nadat zij haar hoofdinspecteurschap had neergelegd, werd ze eerst lid en vervolgens voorzitter van de Raad van Toezicht van Pharos. Turbulente tijden waren het, niet alleen in de organisatie – fusiebesprekingen, reorganisaties, overdracht van de uitvoerende hulpverlening, ontwikkeling tot kenniscentrum, directiewisselingen – maar ook in de samenleving. In de jaren negentig kwam de opvang onder sterke druk te staan toen de aantallen asielzoekers groeiden en de opvang daar niet op berekend bleek. De beelden van asielzoekers in maïsvelden en tentenkampen eind jaren negentig staan haar nog helder bij. Zij was acht jaar lid van het COA-bestuur en dat gaf haar veel inzicht in de situatie van asielzoekers.

In de afgelopen tien jaar heeft ze veel zien veranderen in de zorg voor asielzoekers en vluchtelingen. ‘Er is zonder meer veel bereikt,’ zegt ze. ‘Interculturalisatie ligt nu voor in de mond bij hulpverleners. Maar of dat betekent dat hulpverleners het ook goed doen in de praktijk, weet ik natuurlijk niet. Bij Afghaanse en Somalische mensen bijvoorbeeld bestaat er veel ontevredenheid over huisartsen. Die bestaat echter ook bij autochtone Nederlanders, dus dat zegt op zich niet zoveel. Hier wreekt zich dat er tot nu toe nooit een groot onderzoek is gehouden hoe vluchtelingen en asielzoekers zelf nu echt denken over de gezondheidszorg die ze ontvangen.’

‘Er zijn ook grote verschillen tussen vluchtelingen,’ heeft ze gemerkt. ‘Sommigen weten heel snel hoe ze hun weg moeten vinden in de Nederlandse samenleving, zijn heel actief en redden het wel. Anderen

gaat dat veel minder goed af, ze staan apart.'

Ze maakt zich zorgen over de gezondheidszorg voor illegalen. 'Ik denk dat medisch noodzakelijke zorg altijd wel gegeven zal blijven worden, maar het zal steeds moeilijker worden. Intramurale voorzieningen bijvoorbeeld moeten steeds meer productie maken en worden erop afgerekend of ze financieel rondkomen. Ze hebben daardoor steeds minder ruimte om iets bijzonders te doen. Als het nodig was, werd er bijvoorbeeld vroeger in de gehandicaptenzorg wel eens iemand een tijdje bijgeschoven, ook al was het formeel niet allemaal precies geregeld. Die ruimte wordt nu steeds meer ingeperkt en daardoor ontstaan er regelmatig knelpunten, vooral bij zo'n groep als de illegalen. Ik denk dat de zorg voor die groep altijd afhankelijk zal zijn van goedwillende professionals. Ingewikkeld daarbij is dat de groep illegalen groot is en dat de 'eigengereidheid' van goedwillende professionals steeds moeilijker te realiseren is. Maar te veel illegalen in je praktijk is ook niet goed voor een hulpverlener. Het put uit of maakt iemand cynisch.'

Ondanks alle knelpunten kijkt ze met een tevreden gevoel terug op haar voorzitterschap van de Raad van Toezicht: 'Ik ben blij dat mede dankzij Pharos de reguliere zorg beter toegerust is om dit zware werk te doen en goede hulp te bieden. Het is nooit genoeg en het kan altijd beter, maar er is in de afgelopen jaren ook veel bereikt.'